

KIS-829 – Notennoù Keginouriezh IX – Dafar Geriadur ar
Geginouriezh – 4. Troc’hañ, tammañ, drailhañ, h.a.

(CHAN & YBAN – 18 10 04)

a-dammoù par morceaux ; petit à petit • Couper de la viande en morceaux
Troc’hañ kig a-dammoù

ambleudiñ monder, fouler (le blé noir)

ask g. -où incision, entaille

askañ inciser ; entailler

a-skolp, a-skolpadoù par éclats

astenn allonger • Allonger la pâte *Astenn ar bas*

begailh g. -où morceau de pâte, pâton

benañ tailler

boule’h aa. entamé

boule’h g. -où entame, entaille ; action d’entamer

braz g. pâte à crêpes

brazed g. méteil ; (pain) bis

bres g. action de fouler

bres g. -où cuve à brasser, brassin

bres g. pâte à crêpes

bresañ fouler ; froisser, chiffonner, friper • Far de froment avec sucre et œufs
Fars breset

bresañ brasser (bière)

bresk aa. fragile, cassant

breun s. -enn brins, filasse

breviñ écraser, broyer, concasser (tomates, persil, os, arêtes, etc.) • *Miñsañ pe frikañ un danvez a dammoù bras pe vrasoc’h. Breviñ a reer kreud an tomatez peliet ha displuset e diñsoù bihan, perisilh, eskern, drein pesked evit prientiñ ur sol pe ur saourenn da skouer. Ar pebr, ar skorn a vrever ivez.*

brien s. -enn miettes ; brins • Des miettes de pain *Brien bara*

brignonenn b. -où petit morceau, miette ; fibre

brigoñsenn *b.* -où miette

brizhilhonañ mettre en pièces, briser en morceaux

brunoaz *g.* -où brunoise • *Legumaj munudet a diñsoù bihan 1 pe 2 mm ker, karotez, irvin, achrabez da skouer. Alies poazhet moug en amanenn ez arverer ar brunoaz da warnisañ un ishell, un hilienn pe ur fars.*

bruskenn *b.* -où partie fendue de la croûte du pain

bruzun *s.* -enn miettes

bruzunachoù, bruzunadoù *ls.* menues miettes, restes

bruzunadur *g.* -ioù émiettement ; ensemble d'objets réduits en miettes

bruzunailhoù *ls.* menus débris (de bois, etc.)

bruzunañ (s')émietter ; (se) briser en mille morceaux • Émietter la farce
Bruzunañ ar fars (sl. breviñ)

bruzunaus *aa.* friable

bruzunek *aa.* qui tombe en miettes • Farce émiettée *Fars bruzunek*

chantell *b.* -où chanteau (de pain), tranche fine • Couper une pomme en tranches fines *Troc'hañ un aval a chantelloù*

chantellañ, chantellennañ escaloper (sl. *dichantellañ*)

chantellenn *b.* -où escalope, tranche

daouhanteriñ partager ou se partager en deux moitiés ; mélanger en deux parts égales ; partager, participer par moitié

darn *b.* -où morceau, pièce, partie

darnaouiñ distribuer ; fragmenter, déchirer

darnenn *b.* -où tranche

dastroc'hañ entrecouper

delienn *b.* -où tranche très fine • Une tranche de pain très fine *Un delienn vara*
• Des tranches de poisson très fines *Deliennoù pesked*

dibezhiañ dépecer, détailler (sl. *didammañ*)

dibluskañ éplucher

dichantellañ escaloper • *Troc'hañ a-veskell ur spilhenn dev a besk, ul legestr, ur pezh kig (avu leue, da skouer), pe legumaj 'zo (kebell-touseg, foñsoù artichaod) a jelkennoù tanav pe danavoc'h (sl. chantellañ)*

didammadenn *b.* -où morceau détaché

didammañ (se) fragmenter, (se) briser en morceaux, découper, morceler, détailler (sl. *bruzunañ, diskolpañ, dispenn, drailhañ*)

didroc'hañ découper

diedañviñ effilandrer, défilandrer (légumes à côtes)

- difastañ** éventrer et vider (un animal)
difelpañ déchirer en morceaux, dépecer
difelpennañ déchirer en morceaux, dépecer
diglorañ écosser (petits pois, etc.)
diglorañ éplucher (pommes de terre, betteraves), écailler (œufs)
diglosañ écosser
diheñ éplucher des légumes ; distinguer pour séparer
dijelkennañ couper (du pain, etc.) en morceaux, débiter en tranches
dilenn choisir, trier • Trier des pommes de terre *Dilenn avaloù douar*
dilenn décortiquer (crabes, poissons, crevettes, etc.) • Décortiquer des crabes
Dilenn kranked
dilenn écosser (petits pois, pistaches, etc.)
dilostañ équeuter
dilostenniñ vanner les résidus d'un battage
dineudenniñ effiler (haricots verts)
diruskañ écorcer, enlever l'écorce
diruskañ monder • Monder de l'orge *Diruskañ heiz*
diskolpadenn *b. -où* éclat, fragment
diskolpañ déchirer, briser, mettre en pièces
diskolpañ ciseler (herbes, oignons, etc.) • *Diskolpañ un ognonenn zo he zroc'hañ a-skolpoù, eleze a dammoù bihan.*
diskoultrañ monder • De l'avoine mondée *Kerc'h diskoultr*
dispenn dépecer • Dépecer un cochon, un veau *Dispenn ur pemoc'h, ul leue*
dispenn mettre en pièces ; tomber en pièces, se décomposer ; détruire
displusañ épépiner
distammañ couper en morceaux
divleñchañ couper les extrémités de
divouzellañ vider (poissons, etc.)
dizourañ égoutter
drailh *g. -où* coupure ; déchirure
drailhad *g. -où* botte (de légumes)
drailhaj *g. -où* lambeaux, retailles
drailhaj *g. -où* chiffonnade • *Prientad graet gant delioù triñchin, endivez pe letuz, drailhennet e louanoù ledan pe ledanoc'h. Debret e vez an drailhaj kriz*

pe teuzet en amanenn hag arveret evel gwarnisadur (evit un ishell pergen), goude bezañ bet glebiet gant ur berv, laezh pe dienn.

drailhañ (se) briser, (se) fracasser

drailhañ déchirer, déchiqueter, hacher • Haché menu comme de la chair à saucisse *Drailhet munut evel kig silzig* • Un mets de viande hachée *Ur meuz kig drailhet* • Hacher des oignons *Drailhañ ognon*

drailhenn *b.* -où lambeau ; morceau, tranche □ Un morceau de pain, une tranche de viande *Un drailhenn vara, un drailhenn gig* (sl. *felpenn, jekenn*)

drailhennañ couper en petits morceaux

drailherez *b.* -ed **kig** hache-viande

druilh *g.* -où paquet, amas

druilhad *g.* -où paquet (oignons), grappe

druilhañ attacher en paquets (oignons, etc.)

duilh *g.* -où poignée, botte

duilhad *g.* -où poignée, botte (contenu)

duilhañ botteler

duksell *b.* -où duxelles • *Meskad kebell-touseg ha chalotez poazhet moug en amanenn, arveret evel fars, gwarnisadur, pe elfenn un hilienn ha lies aozad.*

edañv *g.* -où, **edañvenn** *b.* -où filandre (légumes)

edañvek edañvennek filandreux (légumes)

elfenn *b.* -où élément, miette • Une miette de pain *Un elfenn vara*

entoueziañ incorporer

eskaouterez *b.* -ed machine à décortiquer, monder, concasser, écraser (l'avoine, etc.)

eskaoutiñ décortiquer

eskaoutiñ monder

eskaoutiñ concasser, écraser (l'avoine, etc.)

eskenn *b.* -où miette (de nourriture) ; petite quantité • Elle n'a pas mangé une miette depuis une semaine *N'he deus debret eskenn abaoe ur sizhun*

fars *g.* -où farce (hachis)

fars *g.* -où fars ou far (mets breton) • *An termen brezhonek fars a arverer evit lies darevad diwar vleud, aes da brientiñ er gêr. Diforc'hiñ a reer boas tri seurt fars : 1 Ar farsoù sac'h, en o zouez ar fars bruzunok diwar gwiniñ du, ar fars daou sac'h – unan diwar ed du hag egile diwar gwiniñ –, ar fars hanterhanter, daou hanter, ar fars gwad (tost d'ar wadegenn alies), ar fars turkig, ar fars pod, h.a. 2 Ar farsoù poazhet er form pe en ur gokellenn, da skouer ar fars*

avaloù *prientet gant jelkennoù avaloù hag ur banneig lambig, ar fars forn lakaet en ur c'has da boazhañ, ar fars oaled, h.a. 3 Ar farsoù graet buan diwar bleud, riz, avaloù douar er billig, er gaoter, er pod... En o zouez, menegomp ar fars buan poazhet war ar baelon ha fichet dizehan (a se ivez an anv fars turiet, fars pillig, fars pitillig), ar fars fritet prientet diwar jelkennoù fars sac'h. Na ankouaomp ket ivez fars breset Bro-Leon diwar gwinizh, sukr ha vioù, anvet ivez e lec'h all fars gwasket.*

farsañ farcir

fast g. -où boyaux de poisson

fastañ se dégoûter d'un mets

felpenn b. -où gros morceau

flegenn b. -où (morceau de) viande coriace

frigasañ fracasser, briser, écraser • Les pommes de terre doivent être écrasées
Frigasañ a ranker an avaloù-douar

frigasenn b. -où fricassée

frikañ écraser, briser ; rendre plat en pressant

frikouer g. -ioù pilon • Écraser les haricots avec un pilon de bois *Frikañ ar fav gant ur frikouer koad*

glanaat purifier, nettoyer, monder

glanañ purifier

gloevennad g. -où soufflé • Soufflé de Plougastel *Gloevennad Plougastell*

gloevenniñ (se) gonfler, (se) boursoufler • Pommes soufflées *Avaloù gloevennet*

grakañ racler

griñsenn b. -où grain, morceau, parcelle, miette ; rien

gwentañ vanner

gwienn b. -où fibre

jelkenn b. -où tranche, rouelle

juliana b. -où julienne • *Prientad un pe lies seurt legumaj benet e bizhierigoù. Al legumaj a skejennet da gentañ war-bouez ar gontell (pe ar vandolinenn) e jelkennoù reoliek 1 da 2 mm tevder, a vernier goude evit o zroc'hañ e neudennoùigoù 3 betek 5 cm hed. Ar juliana poazhet e-giz teuz legumaj a vez arveret evel gwarnisadurioù diseurt, evit an iskelloù, ar yostennoù, ar soubennoù pergen (soubenn juliana). Ar juliana zo ivez un doare da venañ ar legumaj kriz, servijet da zeroù pred, hag ivez kedaozennoù all : gwenn kig yar, kebell-touseg, c'hwervelled, morzhed-hoc'h, teod, pebron, trufez, plusk suraval.*

kalfich g. menus copeaux

kalfichat façonner, tailler (le bois) ; fignoler, enjoliver

kartel *g.* -ioù quartier de viande

karter *g.* -ioù quartier de viande

karteriañ équarrir, écarteler, mettre en quartiers

kignat écorcer, peler, éplucher

kignat écorcher

kignet écrémé (lait)

kontellad *b.* -où coup de couteau

kontellad *b.* -où morceau pris au couteau • Un morceau de beurre *Ur gontellad amanenn*

korniad *g.* -où gros morceau (de pain, etc.)

kran *g.* -où entaille, incision

kranellañ entailler, contiser • *Ober kranoùigoù e kroc'hen un evn porzh, ur jiboez pe pesked 'zo, evit ensoc'hañ lavnennigoù trufezenno.*

krenn *aa.* complet, absolu, net

krenn *aa.* court

krenn *aa.* moyen

krenn *aa.* rond

krennaat (s')arrondir

krennañ (s')arrondir ; tailler en rond

krennañ raccourcir

krennenn *b.* -où tronçon

krouer *g.* -où crible

kroueriañ cribler, tamiser, vanner

kuch *g.* -où touffe ; toupet ; groupe

kuchenn *b.* -où touffe

kuchenn *b.* -où morceau, petite tourte • Un grand morceau *Ur guchenn vat*

lachenn *b.* -où tranche, lèche • Une tranche de pain avec du beurre *Ul lachenn vara gant amanenn*

liorzhad *b.* -où (**legumaj**) jardinière • *Meskad legumaj : karotez, irvin, fav glas, servijet evel gwarnisadur evit kig rostet pe frinket, evit evned porzh pilliget, pe evit toazon mouzanet, h.a. Ar c'harotez hag an irvin a droc'her e bizhierigoù 3 pe 4 cm hed, ar fav glas e krennennoù, benet a-wechoù a-vizie. Pep kedaozenn a boazher a-ziforc'h er c'hiz saoz, ha goude en o mesker gant piz bihan fresk hag amanenn. Alies e vez klokaet al liorzhad gant fav munut ha kuchennoùigoù kaol bleuñv.*

- lodennañ** partager ; répartir ; fragmenter
lostachoù *ls.* déchets de vannage
lostoù *ls.* épluchures de haricots verts
maladur *g.* **-ioù** mouture
malañ moudre
malouer *g.* **-où** égrugeoir
markaj *s.* **-enn**, **markenn** *b.* **-où**, **markoù** *ls.*, **markinoù** *ls* marc
markinoù *ls.* résidu de graisse fondue et décantée
masedoan *g.* **-où** macédoine • *Meskad legumaj (karotez, irvin) migailhet e diñsoù bihan gant fav glas benet a grennennoù. Poazhet a-ziforc'h, al legumaj a vesker goude oc'h ouzhpennañ piz bihan dizouret mat, ha diouzh ret legumaj all.*
migailhiñ tailler en petits morceaux
miñs *aa.* haché
miñsadenn *b.* **-où** hachis
miñsadur *g.* **-ioù** hachis • *Prientad kig, pesked, pe c'hoazh legumaj kriz pe boazh, troc'het a dammoù bihan kenan, arveret alies evel diazez ur fars. Er Geginouriezh e roer an anv a "miñsadur" d'un darevad diwar restadoù kig, evel ar parmentier aozet diwar kig bevin miñset ha flastreñ avaloù-douar dindan ur c'hreien.*
miñsañ hacher • *Troc'hañ a dammoù munut pe vunutoc'h, gant ur gontell pe ur viñserez.* • *Mettre du persil haché sur les pommes de terre Lakaat perisilh miñset war an avaloù-douar*
miñser *g.* **-ioù** hachoir
miñserez *b.* **-ed** hachoir, instrument pour hacher
mortez *g.* **-ioù** mortier
munudailh *g.* **-où** amas de choses broyées, coupées en petits morceaux
munudañ amincir ; diminuer, rapetisser ; broyer, couper en petits morceaux ; débiter, détailler
munudig *g.* serpolet
munut *aa.* menu
naviñ gratter (les légumes)
neudenn *b.* **-où** fil, filandre (légumes)
nizañ vanner
palevarzh *g.* quart ; quartier
palevarzhad *g.* **-où** contenu d'un quart

- palevarzhiñ** diviser en quarts ; écarteler
- pastell** *b.* -où morceau (de viande, etc.)
- pastellad** *b.* -où morceau
- pastellañ** dépecer
- peilhast** *g.* peau mince des fruits ou des légumes
- pel** *g.* peau mince des fruits ou des légumes
- peiliadur** *g.* -ioù épluchage
- peliat** éplucher, peler, monder (tomates, amandes, pêches)
- pell** *s.* -enn bale
- pezh** *g.* -ioù morceau ; pièce
- pezhenn** *b.* -où pièce • Une motte de beurre *Ur bezhenn amann*
- pezhriad** *g.* -où morceau
- pezhiadañ** couper par morceaux
- pilat** battre
- pilat** écraser, broyer, piler (dans un mortier) • *Munudañ e tammoù bihan, frikañ e poultr, e toaz dre skeiñ en un doare reoliek* • Piler de l'ail dans un mortier avec un pilon *Pilat kignen en ur mortez gant ur pilouer*
- pilbenn** *b.* -où tranche • Un bon morceau de pain avec du lard *Ur bilpenn vat a vara hag un tamm kig sall*
- pilerad** *g.* -où motte (de beurre)
- pilifrenn** *b.* très petite quantité
- pilouer** *g.* -où pilon
- plusk** *s.* -enn écorce(s) ; pelure(s) ; coque(s) (œuf) ; cosse(s)
- pulluc'hañ** réduire en cendres
- rakañ** racler
- raskañ** aplanir ; polir
- raskañ** éplucher
- raskl** *g.* -où râpe
- rasklañ** râper (légumes, fromage)
- rasklerez** *b.* -ed machine à râper, râpe • *Traol keginouriezh chakonioù ha toulloùigoù warnañ a dalvez da dreuzfurmiñ dre rimiañ ur boued kalet e neudennoù moan pe voanoc'h (keuz, karotez, ach, h.a.), e tammoù munut pe e poultr (kraoñ koko, kraoñ muskadez, rusk suraval, h.a.)*
- razhañ** raser, racler
- rimiañ** gratter (les légumes, etc.)

- rodell** *b.* -où rouelle • Rouelle de veau *Rodellenn leue*
- ruilhenn** *b.* -où rondelle (d'oignon, etc.)
- rusk** *s.* -enn écorce • Écorce de citron *Rusk suraval*
- skalf** *g.* -où fente, crevasse
- skalfañ** (se) fendre, (se) crevasser
- skalfañ** ciseler (poissons) • *Skalfañ pesked zo skejañ a-ziwar c'horre kig ur pesk tev war-benn lakaat ar sasunadur da vont e-barzh hag evit kevaraezañ ar boazhidigezh.*
- skalfenn** *b.* -où fente, crevasse
- skantennañ** couper par petites tranches
- skej** *g.* -où coupe, taille, incision
- skejadenn** *b.* -où coupe, taille, incision
- skejadur** *g.* -ioù coupure, taille, incision
- skejañ** couper, tailler (par petites pièces), trancher (par morceaux), inciser • *Ober ur boulc'h don pe donoc'h war-bouez ur gontell lemm kenan. Skejañ a reer kof ur pesk evit e zifastañ, ur vorzhed vaout da silañ enni un ivin kignen, ur frouezhenn evit aesaat an dibluskañ pe an troc'hañ anezhi. Bras pe vrasoc'h eo ar skej a reer diouzh ar pal a vuker outañ : kevaraezañ poazhidigezh ar pesked grillhet pe fritet (sl. **skalfañ**), pe enskantañ lavnennoù trufez en ur meuz (sl. **kranellañ**).*
- skejenn** *b.* -où partie incisée ; coupe ; tranche, émincé • *Tamm moan ha ledan a gig, a vara, h.a. troc'het e tu ledander udb. (sl. **darnenn, drailhenn, felpenn, troc'had, chantellenn, jelkenn, skolpad**)*
- skejenniñ** émincer • *Skejenniñ zo troc'hañ kig, legumaj pe frouezh a skejennoù, a rodelloù, a jelkennoù moan pe voanoc'h, a un tevder avat. Arverañ a reer ar gontell skejenniñ war ur planken (kokombrez, pour, kebell touseg, per, avaloù), ar vandolinenn (karotez, irvin, avaloù douar) pe c'hoazh ar robot liesarver aveet gant ar gantenn skejenniñ.*
- skolp** *s.* -enn & *g.* -où copeaux, éclats, tranches
- skolpad** *s.* -enn & *g.* -où copeaux, éclats • Une grande tranche de pain *Ur pezh skolpad bara, ur skolpadenn vat a vara*
- skolpañ** détacher des copeaux
- skolpennañ** détacher des copeaux
- spilhenn** *b.* -où filet (bœuf, porc, poisson)
- stir** filandreux (lait)
- stirek** filandreux (viande)
- stirenn** *b.* -où tendon, filandre (viande)

- tailhañ** tailler • *Troc'hañ, krennañ (udb.) a-benn reiñ neuz dezhañ (sl. bernañ)*
- tailhenn** *b.* -où tranche • Une bonne tranche de viande de bœuf *Un dailhenn vrav a gig bevin (sl. jelkenn, darnenn, drailhenn, skejenn, chantellenn)*
- tailhezour** *g.* tranchoir
- tailhouer** *g.* -où boîte à couvercle pour le beurre
- tamm** *g.* -où morceau ; fragment ; partie ; pièce • Couper les champignons en petits morceaux fins *Troc'hañ ar c'hebell-touseg a dammoù bihan tanav*
- tammañ** couper en morceaux
- tammata** dépecer ; couper en morceaux, détailler
- tammig** *g.* -où petit morceau, un peu de (sl. *begad, ivinad, kuchenn*)
- tamouez** *g.* -où tamis
- tamouezat** tamiser
- tanavenn** *b.* -où tranche mince, filet • Une tranche de jambon *Un danavenn vorzhed-hoc'h* • Une fine tranche, un filet de hareng *Un danavenn harink*
- torkad** *g.* -où bouquet, faisceau • Un bouquet garni *Un torkad(ig) louzoù frondek*
- torr** *aa.* cassé
- torr** *g.* -où cassure
- torr-kraoñ** *g.* -où casse-noix, casse-noisettes
- toeziañ** mélanger • Mélanger la farine et l'eau *Toueziañ ar bleud hag an dour*
- trapañ** pétrir, battre • Un blanc d'œuf battu *Ur gwenn vi trapet* • De la crème battue *Dienn trapet*
- traper** *g.* -ioù batteur
- treujañ** tronçonner
- treujenn** *b.* -où tronçon ; trognon • Un trognon de chou *Un dreujenn gaol*
- troc'h** *g.* -où coupe ; coupure ; taille ; fente, entaille • Ces patates ont une coupe jaune *Ar patatez-mañ o deus un troc'h melen*
- troc'h** *g.* -où quantité
- troc'h** *g.* -où tranchant (d'une lame)
- troc'had** *g.* -où coupe ; taille; coupure
- troc'had** *g.* -où tronçon, morceau • Un bon morceau de pain *Un troc'had mat a vara*
- troc'had** *g.* -où couche épaisse
- troc'hadenn** *b.* -où coupure
- troc'hadur** *g.* -ioù coupe, action de couper
- troc'hañ** couper

trodroc'hañ couper tout autour, cerner (pommes, etc.)
usmol *g.* criblures de blé vanné
usmoliñ monder
uzien *s.* criblures de blé vanné
uzor *s.* fragments qui voltigent

(GE da CHAN ha YBAN – 19 11 04)

Emaon o paouez ober un dro lenn war ho kasadenn eus an 18 10. Un *Teñzor* eo eus an termenoù kozh ha nevez o tennañ d'an troc'hañ, h.a. Alese, a du 'rall an titl a roit d'an notenn : Dafar... Moarvat en ho keriadur e vo diforc'hekaet an termenoù ha kinniget evit pep hini ur ster dioutañ, kuit a heñvelsteriezh dre ar galleg — ha se dre reiñ da bep hini un despizadur dibarek, pezh na viro ket evel just a ouzhpennañ (dam)gevatalioù gallek diouzh an dro.

Un nebeut evezhiadennoù diwar vont :

- *braz, bres*. Pehini dibab ? GIBR. a ro *bres* hepken (meneget avat gant VALL. a-dal da "pâte de fars" (sic), tra ma ro *bas* dirak "pâte de crêpes") ;

- *bruzunaus*. Termen bet goveliet a-raok ma voe kemeret an diviz kevenebañ *-us* hag *-adus* ; un nebeut aspadennoù zo eus ar seurt, *diziouerus* da skouer ;

- *diheñ* zo bet degemeret e GIBR., moarvat hep anaout e orin na merkañ dezhañ ur skrivad peurunvan ;

- *netra* a-enep an amprestoù *brunoaz, duksell, juliana, liorzhad, masedoan...* e diouer ur barr awen evelkent ; *duksell* ha *juliana* a ray o neizh digudenn da 'm meno ; evit ar re all, daoust ha tu ne ve ket da c'herluniañ ?

~ gant *masedoan* e tistroit d'an dezneuziañ rakhemonek — dre an dezneuziañ hemonek avat e tegouezhfed gant *makedon*, ger a stil "*luc'hedenn dre gafe*" ; Gab a lavar din e ra en e dilu gant *meskailhez(enn)* ; n'eo ket ar ger-mañ a zibabfen dre ret, met verboù zo e-leizh gant ar c'hemeradurioù "meskañ, migailhiñ" evit ma c'herlugfec'h un anvad cheuc'hoc'h ;

~ evit a sell *brunoaz*, ne anavezan ket orin an hanc'her-mañ ; mar en amprester, e ve gwell marteze mont dre an dezneuziañ krennvrezhonek :

*brunez*¹ (evel *frañsez*, *Frañsez* ha tampir evit holl Soazed ha Soaziged Breizh-Izel !); aze ivez ne ve ket fall gerluniañ ;

~ daoust ha *liorzhad* a sono e divskouarn an hevlezour evel *jardinière* ? (E saozneg e kaver an amprestoù, furlmel rik, *jardinière* ha *macédoine*, roet a du 'rall evel heñvelsterioù) ;

- *naviñ* a selle GP evel un askenad eus *naziñ* (sal' ho kras !), sl. La-07, p. 46, 12 ; chom a ra da zivizout ha miret e vo an daou dermen ;

- *nizhañ* eo ar skrivad reizhistorek — sl. *gwinizh*, Kb. *gwenith* (“< *u9o-nikto-”, GPC 1637) ;

- a-zivout *digrizañ*, ne welan diaester ebet oc'h arverañ ar ger diouzh un tu e domani ar c'heginañ ha diouzh an tu all e hini ar gwin ;

- *kreher* pe *cheker* pe an daou — arabat e ve hiraat ar gerioù-se dre rakgerioù. Evit envel seurt prestoù, ar berrañ gwellañ bepred. E Kim SADED e veze graet *barr meskañ* a-dal da *stirring rod*, *agitateur*.

(YBAN da GE – 26 11 04)

Me ivez ne oan ket laouen gant amprestoù 'zo. Klasket e vo gerluniañ enta. Taolioù arnod 'm boa graet, hogen evit laouen ne oan ket, gant ar sanket ma emañ ar gerioù gallek ennomp. Astenn nask gerioù evel *meskailhez* da skouer — amprouet ivez — zo divastus da 'm meno. Pep aozad legumaj mesket a c'hell bezañ ur veskailhezenn, hag ur bern anezho zo da gavout. Evel just hon eus soñjet ivez e *migailhiñ*, *kinkailhat*, *munudiñ*, *brizilhonañ*, *mildrailhañ*, *kejañ*, *meskañ*, *toueziañ*... Re ziresis, re anavezet an termenoù-se evit bezañ astennet o nask, gant funioù dirak hag a-dreñv zoken. An holl a dalvez "troc'hañ a dammoù bihan" pe "meskañ". E galleg ez eus *brunoise*, *jardinière*, *julienne*, *duxelles*, *mirepoix*. Pep prientad zo ur meskad legumaj benet a dammoù bihan ha da 'm meno e vo dav kaout ijin ha pellaat diouzh termenoù ar yezh voutin. “Verboù e-leizh” emezout. Ket ur bern evit gwir. Ma ! Gwelet e vo.

“Daoust ha *liorzhad* (*legumaj*) a sono e divskouarn an hevlezour evel *jardinière* ?”, a c'houlennez. Ha ne c'haller ket lavarout an hevelep tra evit pep gerluniad ? Gwall fin neb a respontje. Bezet a vezo ha liz da Yann

¹ [AAB – 16 09 05] Er *Pleustrad ar wir deoliezh* (Preder, 1995) hor boa troet Gl. *ambrosie* dre Br. *ambrezi* b. evel *kourtezi*.

Varc'h, gant ma vo mat al *liorzhad* e plijo d'an hevezour brezhoneger pe get. Klaoustreomp e lakay ul liamm etre tint ar ger ha saour ar meuz.

“Moarvat e 'z keriadur e vo diforc'hekaet an termenoù ha kinniget evit pep hini ur ster dioutañ, kuit a heñvelsteriezh dre ar galleg — ha se dre reiñ da bep hini un despizadur dibarek, pezh na viro ket evel just a ouzhpennañ (dam)gevatalioù gallek diouzh an dro.”

Ya, dres ar pezh a fell din ober ha ne vo ket aes an trevell, 'm eus aon.

Gant *Geriadur ar Geginouriezh* e talomp ouzh pezh a vo sevel ur geriadur hollvrezhonek : betek henn e tastume ar geriadurioù an termenoù gant kevatalioù ha damgevatalioù gallek. Alies e vezent berniet gant geriadurourion a youl vat, na oant ket arbennigourion atav war an holl ziskiblezhioù. Hag un hanc'her keginouriezh resis e genou ur c'heginour, ur boser, a zeue da vezañ un termen komprenet well-wazh ha klenket e-kichen damgevatalioù.

Liz da MME ivez a venege ar voserion : gerioù zo evit an tañva sistr ha lambig, met pezh a zo deuet betek ennomp zo berr tre, e kement ha ma ouzon da nebeutañ (ur pennad pe zaou gant Loeiz HERRIEU ha *Dihunamb*, setu holl).

(GE da YBAN – 26 11 04)

En deiz all e oamp er gegin du-mañ, Mikael ha me, ha Gizella dirazomp oa o prientiñ ur *mirepoix*. Soñjet 'm eus ouzh he c'hlevout o tistagañ ar ger ne ve nemet an doare-se da lavarout ; koulz e ve brezhonekaat ur *vodka*, ur *bordeaux*, ur *scotch*, ha perak ket ur *citroën*, ur *volvo*... Ar gudenn evidon eo gouzout pere eus an amprestoù-se a ve da zezneuziañ ha pere da virout er skrivadur allyezh. Boas omp da lavarout : ur *c'houkous*, ur *stek* ha zoken ur *potof* (a arveremp da gentañ dre fent evel e galleg e-lec'h *pot-au-feu*), met ned afemp da c'hortoz anvadoù brezhonek (pe skrivadoù dezneuziet) evit ar meuzioù hag an darevadoù rizhek eus ar broioù all. D'ar muiañ, e ve mat kaout anvadoù genadel, lakaomp da skouer evit renkañ dindan un hevelep skritell an holl zarevadoù a legumaj drailhet...